

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Valsts aģentūra
„SABIEDRĪBAS VESELĪBAS AĢENTŪRA”

Reģ. Nr. 900 000 529 76
Klijānu ielā 7, Rīga, LV-1012
Tālrunis: 670 815 10
Fakss: 673 390 06

Nr. 3 (1030)

2008. gada 17.janvārī

Pārskats par saslimstību ar akūtām augšējo elpceļu infekcijām (AAEI) un gripu * 2008. gada 2.nedēļā Latvijā

Vecuma grupas		50.nedēļa	51.nedēļa	52.nedēļa	1.nedēļa	2.nedēļa	Salīdzinot ar iepriekšējo 1.nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	1326,8	1200,7	676,5	860,6	1222,8	42,1
	0-4	6154,0	6465,4	3755,9	4844,0	6292,1	29,9
	5-14	3816,3	3249,6	1549,6	1746,8	2561,9	46,7
	15-64	744,7	630,7	389,1	505,1	782,5	54,9
	65>	383,5	389,7	153,7	361,2	380,4	5,3
Gripa	Vidēji	0,5	0,0	0,0	0,0	1,5	
	0-4	0,0	0,0	0,0	0,0	17,3	
	5-14	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	
	15-64	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	
	65>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pneimonijas	Vidēji	19,4	14,6	10,7	16,1	25,2	56,2
	0-4	51,8	61,2	65,5	78,4	86,3	10,1
	5-14	44,3	13,5	22,4	13,5	26,6	97,4
	15-64	15,7	11,5	3,7	13,0	22,1	70,8
	65>	6,2	12,4	12,1	9,3	15,5	65,5

*pēc SVA filiāļu sniegtajiem datiem par **klīniski apstiprinātiem** saslimšanas gadījumiem uz 100 000 iedzīvotāju.

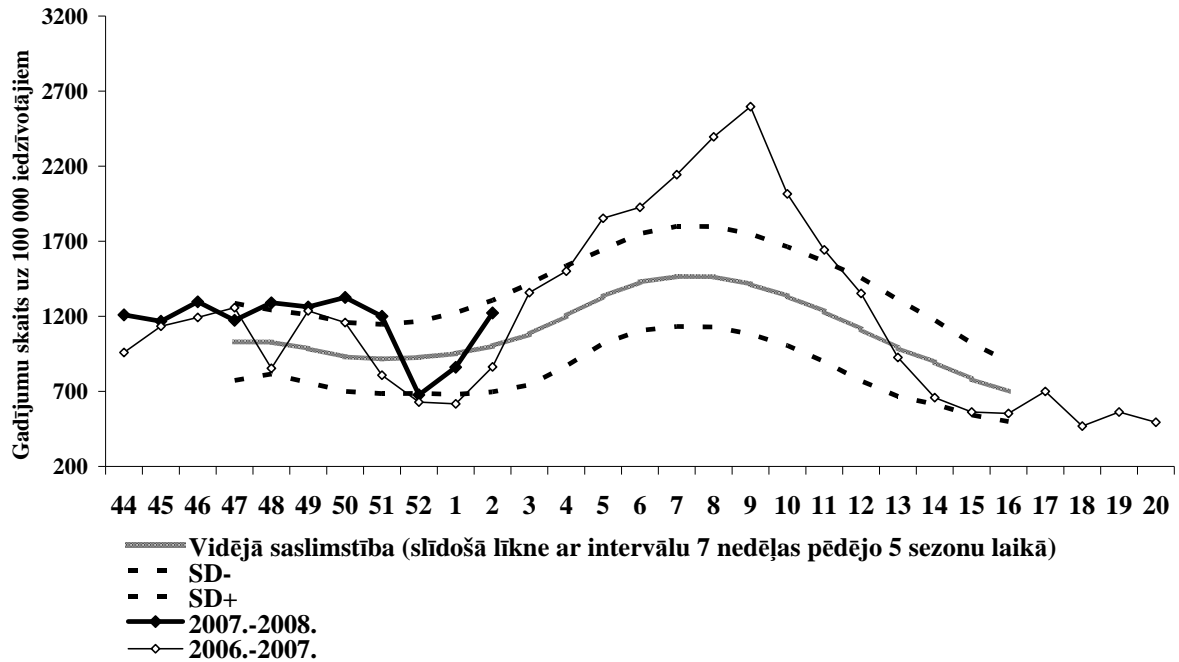
Monitoringā iesaistītajās ambulatorajās ārstniecības iestādēs 2008.gada 2.nedēļā reģistrēti 3 klīniski apstiprinātie gripas gadījumi Rīgā (līdz šim gripas gadījumi bija reģistrēti 2007.gada 47.nedēļā un 51.nedēļā, Rīgā).

2008.gada 2.nedēļā bija reģistrēti 2527 saslimšanas gadījumi ar AAEI (1.nedēļā - 1763) un 52 saslimšanas gadījumi ar pneimonijām (1.nedēļā - 33). Monitoringā iesaistītajās stacionārajās ārstniecības iestādēs ievietoti 13 pacienti ar aizdomām par gripu (1.nedēļā - 8).

Saslimstība ar akūtām augšējo elpceļu infekcijām 2008.gada 2.nedēļā (1222,8 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem) bija 1,4 reizes augstāka nekā 2007.gada 2.nedēļā (863,6 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

Saslimstība ar pneimonijām 2008.gada 2.nedēļā (25,2 saslimšanas gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem) bija 2,5 reizes augstāka nekā 2007.gada 2.nedēļā (10,2 saslimšanas gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

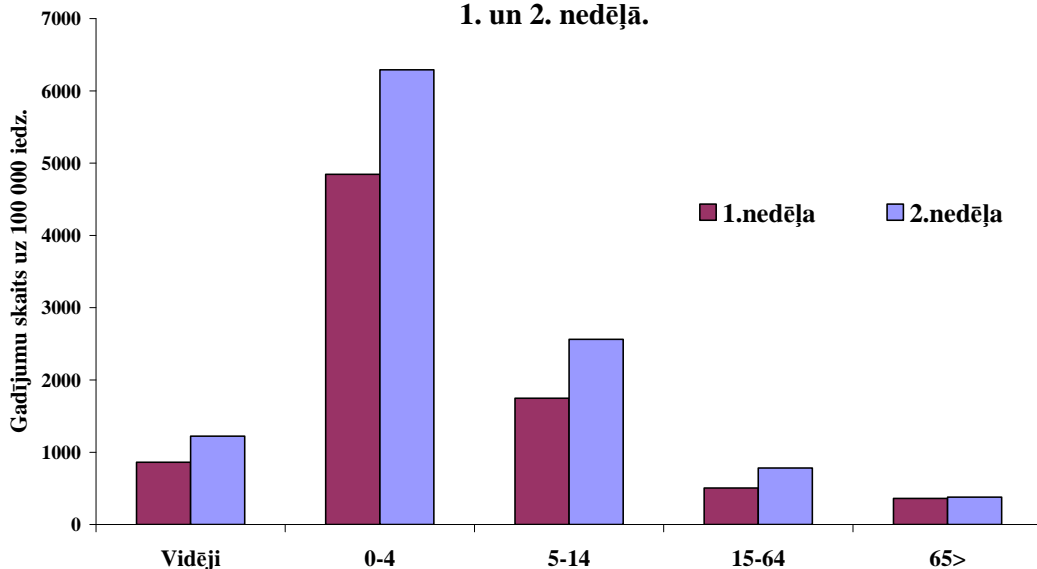
Saslimstība ar AAEI 2007.-2008. gada epidēmiskajā sezonā pa nedēļām

Saslimstība ar AAEI dažādās vecuma grupās

Visaugstākā saslimstība ar AAEI, līdzīgi kā iepriekšējās nedēļās, bija reģistrēta vecuma grupā „0-4”, augstāka par vidējiem rādītājiem saslimstība bija vecuma grupā „5-14”, zemāka nekā vidējie rādītāji - vecuma grupās „15-64” un „65 >”.

Saslimstība ar AAEI atsevišķās vecuma grupās 2008.gada 1. un 2. nedēļā.

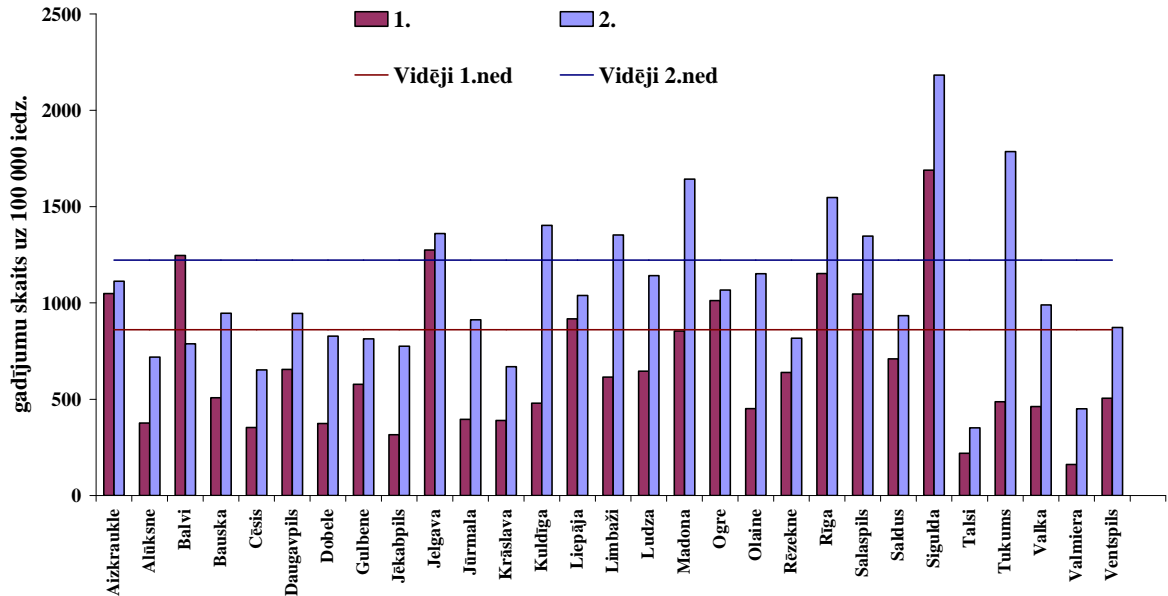
Saslimstība ar AAEI 2008.gada 2.nedēļā (1222,8 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem) bija 1,4 reizes augstāka nekā iepriekšējā 1.nedēļā (860,6 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem). Saslimstība pieauga visās vecuma grupās. Vislielākais pieaugums bija vērojams vecuma grupā „15-64” (par 53%).

Saslimstība ar pneimonijām vidēji pieauga par 56%, bet visvairāk vecuma grupā „5-14” - par 97%.

Saslimstība ar AAEI monitoringa teritorijās

2008.gada 2.nedēļā visaugstākā saslimstība ar AAEI bija reģistrēta Siguldā, Madonā, Tukumā, Rīgā, Salaspilī un Jelgavā.

Saslimstība ar AAEI Latvijas pilsētās 2008.gada 1. un 2.nedēļā

Skolu un pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums

Vispārējās izglītības iestādēs 2008.gada 2. nedēļā apmeklējums bija (vidēji 92%) nedaudz zemāks nekā apmeklējums pirms brīvlaika sākuma 2007.gada 51.nedēļā (93%).

Pirmsskolas izglītības iestādes 2008.gada 2.nedēļā vidēji apmeklēja 76% bērnu, kas bija par 12% vairāk nekā iepriekšējā 1.nedēļā (vidēji 64%). Salīdzinoši zems pirmsskolas iestāžu apmeklējums iepriekšējās divās nedēļās daļēji saistīts ar brīvlaiku skolās.

Respiratoro vīrusu cirkulācija

V/a „Latvijas Infektoloģijas centrs” laboratorijas virusoloģijas nodaļā 2008.gada 2.nedēļā izmeklēti 124 klīniskie paraugi, no tiem pozitīvi bija 35 (28%). Tajā skaitā noteikti 15 A tipa gripas vīrusi. Kopējais pozitīvo paraugu īpatsvars salīdzinājumā ar iepriekšējo 1.nedēļu samazinājās par 10. Pozitīvo paraugu struktūrā gripas vīrusu īpatsvars pieauga no 23% līdz 43%, turpretī respiratori sincītiālo vīrusu (RSV) īpatsvars samazinājās no 56% līdz 40%.

Kopš sezonas sākuma izmantojot ekspresmetodi izmeklēti 1312 klīniskie paraugi, 290 (22%) paraugos bija noteikti dažādi respiratorie vīrusi t.sk.:

- 31 (11%) - A gripas vīrusi,
- 3 (1%) B - gripas vīrusi,
- 46 (16%) - paragripas I tipa vīrusi,
- 1 (0,3%) - paragripas II tipa vīruss,
- 12 (4,1 %) - paragripas III tipa vīrusi,
- 53 (18%) - adenovīrusi un
- 144 (49,6%) - RSV.

V/a „Latvijas infektoloģijas centrs” laboratorijas virusoloģijas nodaļā ar ekspresmetodi noteikto vīrusu skaits pa nedēļām 2007.-2008.gada epidēmiskajā sezonā

Nedēļas	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	1.	2.	Kopā
Izmeklēto paraugu skaits, t.sk. pozitīvi:	63	53	53	76	65	69	80	72	109	104	122	122	86	114	124	1312
A gripa											2	2	4	8	15	31
B gripa												1		2		3
Paragripa I				8	4	2	5	1	3	6	4	6	2	2	3	46
Paragripa II											1					1
Paragripa III		1	1			1		1		1		1	2	3	1	12
Respiratori sincitiālais vīruss	1	1		3	4	3	6	11	12	22	19	17	7	24	14	144
Adenovīruss	2	1		3	4	5	5	4	5	6	6	3	3	4	2	53
Pozitīvo paraugu skaits	3	3	1	14	12	11	16	17	20	35	32	30	18	43	35	290
Pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	4,8	5,7	1,9	18	19	16	20	24	18	34	26	25	21	38	28,2	22,1
t.sk. gripa %	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,3	10	22	23	42,9	11,7

Kopsavilkums

Kopš decembra vidus Latvijā tiek reģistrēti sporādiski gripas gadījumi. Monitoringā iesaistītajās ambulatorajās ārstniecības iestādēs 2008.gada 2.nedēļā bija reģistrēti 3 klīniski apstiprināti gripas gadījumi un Rīgas stacionārās iestādēs ievietoti 13 slimnieki ar aizdomām par gripu. Saslimstība ar citām AAEI 2.nedēļā salīdzinājumā ar iepriekšējo 1.nedēļu pieauga visās Latvijas pilsētās, vidēji par 42%.

V/a „Latvijas Infektoloģijas centrs” laboratorijas virusoloģijas nodaļā 2008.gada 2.nedēļā noteikti 15 A tipa gripas vīrusi. Pozitīvo paraugu struktūrā gripas vīrusu īpatsvars ir palielinājies līdz 43%.

Turpmākajās nedēļās gripas aktivitāte varētu vēl pieaugt.

Pārskats par gripas vīrusu cirkulāciju Eiropā

(Dati iegūti no *European Influenza Surveillance Scheme (EISS) tīkla mājas lapas*)

Gripas aktivitāte ir novērojama 16 Eiropas valstīs un tuvākajās nedēļās var sagaidīt tās pieaugumu. Atsevišķās valstīs (Anglija, Īrija, Itālija, Slovēnija, Spānija, Luksemburga, Šveice) saslimstība ar gripu jau ir pārsniegusi epidēmisko sliekšni un vērtējama kā vidēji augsta, citās valstīs saslimstība joprojām ir zema.

Kopš monitoringa sezonas sākuma (no 40.nedēļas līdz 1.nedēļai) pavisam noteikti 1475 gripas vīrusi, no tiem 82% bija A gripas vīrusi. No 1475 izolētiem gripas vīrusiem bija noteikti: 599 (41%) A (netipēti), 588 (40%) - A (H1), 28 (2%) - A(H3) un 260 (17%) bija B tipa gripas vīrusi.

Antigēnais raksturojums noteikts 268 gripas vīrusiem, no tiem:

- **216 - A/Solomon Island/3/2006 (H1N1)-like***,
- 3 - A/New Caledonija/20/99 (H1N1) -like
- 7 - A/Brisbane/10/2007 (H3N2)-like,
- 2 - A/Wisconsin/67/2005 (H3N2)-like*
- 24 - B/Florida/4/2006-like (B/Yamagata/16/88 lineage),
- 16 - B/Malaysia/2506/200-like (B/Victoria/2/87 lineage*).

* iekļauti 2007.-2008.gada pretgripas vakcīnas sastāvā.

Kopš sezonas sākuma (40.nedēļas) Eiropā 82% gadījumos noteikti A gripas vīrusi, no kuriem 95% gadījumos bija A(H1) tips. Eiropas gripas uzraudzības tīklā sniegtie dati norāda, ka šajā sezonā dominējošais A (H1) gripas vīruss atbilst 2007.-2008.gada sezonas vakcīnas sastāvā iekļautajam vīrusam A/Solomon Island/3/2006 (H1N1-like).

Par gripas un citu akūtu augšējo elpceļu infekciju klīniskiem kritērijiem

Nemot vērā monitoringa datus un virusoloģijas izmeklējumu datus var prognozēt, ka tuvākajās nedēļās gripas aktivitāte pieaugs.

Lai atvieglotu diferenciālo diagnostiku gripas un citu akūtu augšējo elpceļu infekciju, piedāvājam izmantot Eiropas slimību kontroles un profilakses centra (ECDC) sadarbībā ar ES dalībvalstu speciālistiem sagatavotos klīniskos kritērijus ziņošanai par gripu un citām akūtām augšējo elpceļu infekcijām monitoringa ietvaros:

1. Gripa vai gripai līdzīga slimība (GLS)

- pēkšņs slimības sākums
- prevalē vispārējie simptomi ieskaitot vienu vai vairākus no četriem:
  - 1.-ķermeņa temperatūras paaugstināšanās vai sūdzības par drebuļu sajūtu;
  - 2.-nospēks;
  - 3.-galvas sāpes;
  - 4.-sāpes muskuļos
- viens vai vairāki no četriem respiratoriem simptomiem:
  - 1.-klepus;
  - 2.-rīkles iekaisums;
  - 3.-apgrūtināta elpošana;
  - 4.-iesnas

2. Akūta augšējo elpceļu infekcija (AAEI)

- pēkšņs slimības sākums
- prevalē respiratorie simptomi ieskaitot vienu vai vairākus no četriem:
  - 1.-klepus;
  - 2.-rīkles iekaisums;
  - 3.-apgrūtināta elpošana;
  - 4.-iesnas ;
- pēc klīnicista uzskata šī ir infekcijas etioloģijas slimība

Kā izplatās gripa?

Akūtās augšējo elpceļu vīrusu infekcijas pārsvarā izplatās no cilvēka uz cilvēku.

Vislielākais inficēšanās risks ir šādos gadījumos:

- atrodies vienā telpā ar slimu cilvēku, kurš klepo vai šķauda (īpaši attālumā līdz 1m);
- cieši kontaktējot ar slimu personu, saskaroties ar rokām, muti utt.
- pieskaroties dažādiem priekšmetiem, t.sk. sabiedriskajās vietās, kurus izmantoja vai pieskārs ar nemazgātām rokām slims cilvēks

No kontakta līdz brīdim, kad parādās pirmie simptomi parasti ir 48-72 stundas, var būt arī no 24 stundām līdz 7 dienām;

Slimnieks var inficēt citas personas uzreiz pēc simptomu parādīšanās un līdz 5-7 dienām no saslimšanas sākuma, kad turpina izdalīt vīrusu lielā daudzumā;

Gripas un citu akūtu elpceļu infekcijas slimību individuālie profilakses pasākumi

- Pēc iespējas retāk apmeklēt vietas, kur uzturas daudz cilvēku – masveida pasākumi telpās, sabiedriskais transports, citas.
- Vēdināt telpas un mitrināt iekšējo telpu gaisu.
- Daudz laika pavadīt atpūšoties svaigā gaisā, katru dienu vingrot un saglabāt labu garastāvokli.
- Ģērbties piemēroti laika apstākļiem.
- Rūpīgi mazgāt rokas ar ziepēm vairākas reizes dienā un vēl biežāk slimošanas laikā
- Mazgāt rokas:
  - pirms ēšanas, dzeršanas, zāļu lietošanas, dekoratīvās kosmētikas uzlikšanas, rīcības ar kontaktlēcām, smēķēšanas, pirms ēdiena gatavošanas un pasniegšanas,
  - pēc klepus, vai deguma šņaukšanas, saskares ar ķermeņa šķidrumiem (deguna izdalījumi, asaras, siekalas), publisko vietu apmeklēšanas, pieskaršanās naudai.
- Pārliecināties, ka arī bērni bieži un rūpīgi nomazgā rokas.
- Ja rokas nav mazgātas, izvairīties no pieskaršanās acīm, degunam un mutei.
- Iemācīt bērniem nebāzt mutē pirkstus, zīmuļus, citus priekšmetus, jo uz tiem var būt infekcijas izraisītāji.
- Sasveicinoties ar draugiem vai paziņām atturēties no bučošanās un ciešas saskaršanās.
- Kābatlakata vietā izmantot vienreizlietojamas salvetes, pēc lietošanas tās izmest un nomazgāt rokas (pēc deguna šņaukšanas, šķaudišanas vai klepus).
- Atgriežoties mājās izskalot kaklu un degunu (kumelīšu, kliņģerīšu vai citas zāļu tējas, vai sāls ūdeni), jo deguna un rīkles gļotāda ir gripas vīrusa ieejas vārti.
- Nelietot kopīgus traukus - glāzes, karotes un citus.
- Rūpēties par to lai būtu pilnvērtīgs, vitamīniem bagāts uzturs.
- Dzert daudz šķidruma (zāļu tējas, augļu sulas, minerālūdeni).
- Ja parādās gripas simptomi, izsaukt ārstu mājas vizītē.

Papildus pasākumi pirmsskolas izglītības iestādēs

- Veikt bērnu apskati no rīta pirms pieņemšanas grupā.
- Nepieņemt slimus bērnus.
- Nekavējoties izolēt saslimušos bērnus no pārējiem.
- Izmantot tikai viegli mazgājamas rotaļlietas, mīkstās rotaļlietas apstrādāt ar UV lampām.
- Rūpīgi mazgāt un tīrīt telpas (izmantojot sadzīves mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus), pievēršot uzmanību koplietošanas priekšmetiem, traukiem, rotaļlietām, durvju rokturiem, ūdensvadu krāniem.
- Vēdināt un mitrināt gaisu telpās.
- Ierobežot kopīgo pasākumu organizēšanu.
- Bērnu pastaigu laikā, ja iespējams, veikt telpu apstarošanu ar UV lampām.
- Informēt vecākus par saslimšanu un par veicamajiem profilakses pasākumiem.

Papildus pasākumi skolās

- Saslimušo skolēnu pēc iespējas ātrāk izolēt no citiem bērniem (mājās).
- Nodrošināt vienreizlietojamās glāzes dzeramā ūdens lietošanai.
- Nodrošināt šķidrās ziepes, vienreizlietojamus dvieļus.
- Vēdināt telpas, rūpīgi mazgāt un tīrīt tās izmantojot sadzīves mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus, pievēršot uzmanību koplietošanas priekšmetiem.
- Ierobežot kopīgo pasākumu organizēšanu.

Materiālu sagatavoja: SVA Infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības daļas epidemioloģe R.Nikiforova, SVA Infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības daļas vadītājs J.Perevoščikovs.

2007.-2008.gada AAEI un gripas monitoringa 2.nedēļā SVA filiālēm datus sniedza:

- 128 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits 206 665 - 9,1%)
- 26 stacionārās ārstniecības iestādes
- 62 vispārējās izglītības iestādes
- 64 pirmsskolas izglītības iestādes
- V/a „Latvijas Infektoloģijas centra” laboratorijas virusoloģijas nodaļa

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par savlaicīgi un precīzi sniegtu informāciju.

Materiāls ir pieejams v/a “SVA” Interneta mājas lapā: www.sva.gov.lv.